

European Dyslexia Conference 1992

1 januari 1992

Auteur: Lotteke de Kruijff

Volume: 23

Nummer: 7

Pagina's: 269-274

Documenten

- [moer_jrg23_061.pdf](#)

eenschrijven van getallen zo die al in letters versla g worden aangegeven bestaan duidelijke regels die te weinig bekend zijn p 21 het is na tuurlijk een kwestie van smaak maar zelf word ik altijd een beetje weerspanning van zo n min lotteke de kruijff zame benadering en als ik dan lees schrijft men in het engels davis cup wij kunnen van european dyslexi a deze eigennaam zelfstandig naamwoord een samenstelling maken door slechts een koppel conference 199 2 teken toe te voegen davis cup p 25 dan denk ik obstinaat maar wij willen helemaal geen samenstelling maken van deze eigen naam plus zelfstandig naamwoord op t9 en 20 maart 1992 is in amsterdam de european dyslexia conference 1992 gehou er wordt te veel gesuggereerd dat er regels zijn den deze eerste internationale conferentie die een oplossing bieden die suggestie is niet over dyslexie in nederland werd georgani juist als die regels er al zijn dan zijn ze bij seerd door de stichting international dyslexia zonder lastig te formuleren en ook de auteur association en had als onder-titel dyslexie slaagt daar niet in na zijn aankondiging toch belangwekkende on-twikkelingen in diagnostiek kan door nadere bestudering van de neder behandeling en onderzoek aan de conferentie landse taal een aantal duidelijke regels worden namen zo n 90o mensen deel waaronder dys afgeleid geeft hij helemaal geen regels maar lectici ouders van dyslectische kinderen leer rijtjes woorden voorafge-gaan door ten wor krachten uit het basis speciaal en voortgezet den in onders-taande gevallen niet aaneerge onderwijs remedial teachers orthopedago schreven dan volgt er een rijtje en vervolgens gen neuro psycho logen en andere weten wel aaneen waarop weer een rijtje volgt p 9 schappers de organisatie wilde met deze con die rijtjes vind ik prima je vindt er meestal wel ferentie bijdragen aan een bredere maatschap in wat je zoekt maar ik wil niet aangewreven pelijke acceptatie van de handicap en aan de krijgen dat ik een domoor ben die zulke rijtjes verbetering van de hulpverlening aan dyslec nodig heeft omdat ik de nederlandse taal niet tischekinderen jongeren en volwassenen nader heb bestudeerd bovendien ook als je al een regel kunt formuleren dan nog zijn de uit gedurende vier dagdelen werden vier hoofd zonderingen de lastigste gevallen lezingen en twaalf parallelsessies

gehouden voor de hoofdlezingen waren vooraanstaande literatuur onderzoekers op het gebied van dyslexie uitgenodigd elk dagdeel begon met een hoofdrenkema j schrijfwijzer volledig herziene editie lezing gevolgd door een parallelsessie van tie s gravenhalte snu 1989 voornamelijk drie of vier korte lezingen bij de woordenlijst van de nederlandse taal s graven lezingen waren simultaanvertalingen in het hage snu 1954 engels of het nederlands mogelijk tijdens de pauzes kon men allerlei stands be zoeken van diverse organisaties en instituten in de wandelgangen wisselden deelnemers veel informatie uit nogal wat ouders en leerkrachten blijken noodgedwongen zelf de stap te hebben genomen om meer kennis op te doen over dyslexie naar een conferentie gaan als deze is een van de mogelijkheden om meer te weten te komen van het probleem waar hun kinderen en of sommige van hun leerlingen mee kampen 1992 7 moer 269 hieronder zal ik verslag doen van de opening terie van onderwijs en wetenschappen veel door staatssecretaris wallage reacties op deze kritiek en vragen te horen muutingh stelt dat opening de forumdiscussie over het over het beleid erop is gericht de negatieve spiraal heidsbeleid een aantal lezingen en mijn per waarin steeds meer kinderen naar het spe soonlijke indruk van deze twee conferentie ciaal onderwijs worden verwezen te doorbre dagen ken dit moet gebeuren door minder speciaal onderwijs te financieren en dit geld te laten mind er sp eciaa l o nd er w ij s toekomen aan het reguliere onderwijs toehoorders werpen tegen dat de basisvor staatssecretaris j wallage opent de conferentie ming op den duur een verkapte bezuinigings met een pleidooi voor zijn beleid vol gens maatregel is zodat scholen geen ruimte hebben wa llage moet er meer kennis gebundeld wor voor een ander beleid ten bate van zwakkere den door samenwerking van scholen of het leerlingen men ver wijt de overheid dat haar vormen van scholengemeenschappen minder beleid er juist de oorzaak van is dat steeds meer speciaal onderwijs en meer verantwoordelij k kinderen naar het speciaal onderwijs worden heid b ij de reguliere scholen is zjn pleidooi verwezen bij voorbeeld door het verdwijnen het formatiebudgetsysteem moet de sc holen van aparte kleuterscholen is de deskundigheid meer ruimte bieden om zelf prioriteiten te van kleuterleidsters verloren gegaan ook zijn stel len dan kan men een specialist in huis de groepen in het onderwijs veel te groot voor halen in plaats van een leerling doorverwijzen leerkrachten om aandacht te hebben voor de met deze openingstoespraak geeft wallage de leerproblemen van individuele leerlingen bij conferentie voldoende discussiestof de zaal toekomstige leerkrachten ontbreekt de no reageert enigszins cynisch dige kennis omdat in de opleidingen geen ruimte is om aandacht te schenken aan proble d j bakker hoo gleraar neuropsychologie van men als dyslexie daarbij ontbreekt het ook aan kind en volwassene aan de vrije universiteit goed materiaal te amsterdam en tevens verbonden aan het de heer rebel directeur van een grote basis paedologisch instituut in duivendrecht rea school merkt op dat de wetenschap het pro geert in zijn lezing op het door wallage voor bleem dyslexie naar zich heeft toegetrokken genomen beleid door voorwaarden te stellen hierdoor is het gevoel ontstaan dat dyslexie toekomstige leerkrachten moeten meer ken een te moeilijk probleem is voor gewone nis hebben van dyslexie en eventuele doorver leerkrachten een orthopedagoge uit de zaal wijzingsmogelijkheden verder moet iedere versterkt dit gevoel

door te betogen dat leer school een gespecialiseerde leer kracht heb krachten zouden moeten onderkennen dat zij ben liefst binnen de school om te signaleren inderdaad geen tijd en kennis hebben om aan te diagnostiseren en te verwijzen naar gespecialiseerde leer en of leesproblemen binnen een groep leer kracht moet dan ook het contact onder zij pleit voor het vaker binnen een school halen houden tussen de school en het instituut van een specialist die wel de kennis en de tijd heeft ook j j dumont hoogleraar orthopedago een belangrijke vraag uit de zaal aan muu giek aan de katholieke universiteit nijmegen tingh is wat te doen als scholen weigeren reageert in zijn lezing kritisch op het stand prioriteiten te stellen op het gebied van kinde punt van wallage hij raadt ouders aan zich te ren met dylexie of andere leerproblemen verzetten teen de plannen van de overheid muutingh antwoordt hierop dat er veel te vaak nog tijdens he t congres wordt door de con van de overheid wordt verwacht dat zij de pro gresgangers gereageerd een spando ek maakt blemen moet kunnen oplossen volgens hem duidelijk dat men tegen de opheffing is van de moeten belanghebbende groepen als ouders wet op het speciaal onderwijs zich beter organiseren opdat zij zelf deze pro blemen te lijf kunnen gaan wanneer er werke tijdens de forumdiscussie over het overheids lijk problemen komen kan men alsnog bij het beleid krijgt de heer muutingh van het minis ministerie terecht aldus muutingh 270 moer 1992 7 van de horst voormalig bestuurslid van de len van dyslexie als diagnose te weten ach oudervereniging balans ziet liever dat het terstand in lezen en spellen gemiddelde intel ministerie preventieve maatregelen neemt ligentie discrepantie tussen intelligentie en in plaats van als vangnet te fungeren van de schoolvorderingen exclusiviteit van het pro horst benadrukt dat het noodzakelijk is om bleem dus geen fysieke of emotionele proble meer plaatsen te creeren op opleidingen tot men vertraagde taalontwikkeling disharmo remedial teachers voor deze opleidingen zijn nisch begaafdheidsprofiel en erfelijke basis namelijk jarenlangewachtlijsten in de behandeling komen onder andere de volgende onderdelen aan de orde een voorbe an ato mi sch e ve r sch i ll e n reidende taaltraining fonologie voorberei dend lezen tempo lezen zinnen lezen en be a galaburda uit de verenigde staten gaat in grijpend lezen hierbij wordt uitgegaan van de zijn lezing in op de nieuwste bevindingen op capaciteiten van het kind van groot belang is het gebied van de anatomie van de hersenen dat het programma stap voor stap wordt opge met betrekking tot dyslexie de lezing is heel bouwd ook moet er plaats voor herhaling zijn interessant maar erg specialistisch het kind moet bewust regels aanleren zodat het zijn problemen kan compenseren d j bakker geeft een overzicht van verschil de eerste conclusies van dit onderzoek zijn lende wetenschappelijke benaderingen van dat ondanks positieve vorderingen de achter dyslexie bakker neemt hiervoor de hersenen stand niet is afgenomen wel laten kinderen als uitgangspunt en komt zo gedeeltelijk op met de minste achterstand in didactische jaren het verhaal van galaburda terug op basis van gemeten betere vorderingen zien het lijkt recente bevindingen veronderstelt men mo erop dat trainingen voor het spellen meer ef menteel dat er bij dyslectici een afwijking fect hebben als er op jonge leeftijd mee wordt in de genetische codering en de prenatale begonnen hormoonbalans bestaat daardoor treden er on-

twikkelingsstoornissen op bij bepaalde her d y s l e x i e n o g n i e t t e d e f i n i e r e n s e n c e l l e n v o o r e n v l a k n a d e g e b o o r t e b a k k e r b e t o o g t d a t o n d a n k s g e c o n s t a t e e r d e a n a t o j f l e t c h e r v e r b o n d e n a a n d e m e d i s c h e u n i v e r s i t e i t v e r s c h i l l e n i n d e h e r s e n e n v a n n i e t s i t e i t v a n t e x a s b e t o o g t i n z i j n l e z i n g d a t d e d y s l e c t i c i e n d y s l e c t i c i e r e e g e e n o o r z a k e l i j k e t r a d i t i o n e l e d e f i n i t i e n e t a l s a n d e r e d e f i n i t i e s v e r b a n d e n z i j n a a n g e t o o n d d a a r b i j o n t s t a a n h y p o t h e t i s c h i s h e t i s m o g e l i j k o m m e n s e n t e h e r s e n a f w i j k i n g e n n i e t a l l e e n d o o r g e n a f w i j i d e n t i f i c e r e n a l s d y s l e c t i c i e n m a a r h e t i s n o g k i n g e n m a a r o o k d o o r n e g a t i e v e i n v l o e d e n u i t n i e t m o g e l i j k o m d y s l e x i e t e d e f i n i e r e n d e o m g e v i n g d e t r a d i t i o n e l e d e f i n i t i e g a a t e r v a n u i t d a t d e v a n u i t d e g e b i e d e n n e u r o p s y c h o l o g i e o r p r e s t a t i e s b i j l e e s v a a r d i g h e d e n n i e t o v e r e e n t h o d i d a c t i e k e n f a r m a c o l o g i e p r o b e e r t m e n k o m e n m e t h e t i n t e l l i g e n t i e n i v e a u v a n d e d e s i e t s a a n d e p r o b l e m e n v a n d y s l e c t i c i e t e d o e n b e t r e f f e n d e p e r s o o n w a n n e e r i e m a n d e e n l a a g o o k w o r d t e r o n d e r z o c h t o f h e t m o g e l i j k i s i n t e l l i g e n t i e n i v e a u h e e f t e n o o k l e e s s t o o r n i s o m p r e v e n t i e f t e w e r k t e g a a n v o l g e n s p s y s e n z o u d e z e i n d i t g e v a l g e e n d y s l e x i e h e b b e n c h o n e u r o l o g e n z i j n e r v e r s c h i l l e n d e t y p e n m a a r a l g e m e n e l e e r p r o b l e m e n i e m a n d w o r d t d y s l e x i e e n d u s o o k d i v e r s e b e h a n d e l i n g e n i n d i t g e v a l e e n z w a k k e l e z e r g e n o e m d n o o d z a k e l i j k u i t z i j n o n d e r z o e k b l i j k t d a t e r g e e n b a s i s i s o m l e e s z w a k t e e n d y l e x i e t e s c h e i d e n e e n d e o r t h o d i d a c t i s c h e b e h a n d e l i n g f i n i t i e v a n d y s l e x i e m o e t v o l g e n s h e m d u s n i e t v e r b o n d e n w o r d e n a a n h e t i n t e l l i g e n t i e n i v e a u j j d u m o n t g a a t i n o p e e n o n d e r z o e k m e t t w i n t i g l e e r l i n g e n u i t h e t b a s i s e n v o o r t g e z e t o n h e t v o o r t g e z e t o n d e r w i j s d e r w i j s d i t o n d e r z o e k h e t d e r d e i n e e n r e e k s h e e f t t o t d o e l n a t e g a a n w a t d e e f f e c t i v i t e i t i s i n e e n p a r a l l e l s e s s i e w o r d e n v i e r k o r t e l e z i n v a n e e n o r t h o d i d a c t i s c h e b e h a n d e l i n g g e h o u d e n o v e r d i a g n o s t i e k e n b e h a n d e l d u m o n t h a n t e e r t z e v e n c r i t e r i a b i j h e t s t e l l i n g i n h e t v o o r t g e z e t o n d e r w i j s o p v a l l e n d i s 1992 7 m o e r 271 h e t v e r s c h i l i n p r e s e n t a t i e v a n d e l e z i n g e n i n h a a r l e z i n g l a a t v a n b e r k e l z i e n h o e h e t r k l e y n e n e n a j v a n b e r k e l b e i d e n a f k o m m o g e l i j k i s s p e l f o u t e n i n t e d e l e n v o l g e n s s t i g v a n h e t c e n t r u m t a a l l e e r p r o b l e m e n l e r a k l a n k t e k e n k o p p e l i n g d i e k l a n k z u i v e r i s r e n o p l e i d i n g v r i j e u n i v e r s i t e i t i n a m s t e r d a m k l a n k t e k e n k o p p e l i n g d i e m e t e e n r e g e l v a s t h o u d e n l e v e n d i g e v o o r d r a c h t e n d i t i n t e g e n g e s t e l d k a n w o r d e n o f k l a n k t e k e n k o p p e l i n g s t e l l i n g t o t d e b r o n e n f b u i j s d i e h u n d i e e t y m o l o g i s c h b e p a a l d i s v a n b e r k e l g e e f t v o o r d r a c h t v a n h e t p a p i e r l e z e n e r n e t a l s k l e y n e n d e v o o r k e u r a a n f o u t e n e e r s t z o o b j e c t i e f m o g e l i j k t e a n a l y s e r e n e n v e r r k l e y n e n b e s c h r i j f t e e n o n d e r z o e k w a a r i n v o l g e n s p a s t e i n t e r p r e t e r e n d a a r n a k a n e e n z e b e z i g i s e e n s p e l l i n g s s t r a t e g i e p r o f i e l v a n h a n d e l i n g s p l a n w o r d e n o p g e z e t z w a k k e l e z e r s e n s p e l l e r s v a s t t e s t e l l e n d i t d o e t z e m e t b e h u l p v a n p s y c h o l i n g u i s t i s c h e n d e b r o n v e r b o n d e n a a n d e o r t h o p e d a g o g e n n e u r o p s y c h o l o g i s c h e o n d e r z o e k s m e t h o d e n p r a k t i j k u t r e c h t g e e f t i n h a a r l e z i n g d e r o l v a n d o e l i s n a t e g a a n w a t h e t v e r b a n d i s t u s s e n d e o r t h o p e d a g o o g w e e r b i j h e t s i g n a l e r e n v e r s c h i l l e n d e t y p o l o g i e e n v a n d y s l e x i e e n w a t d i a g n o s t i s e r e n e n b e h a n d e l e n v a n l e e r l i n g e n i n d a t v o o r e e n g e v o l g e n h e e f t v o o r d e b e g e l e i h e t v o o r t g e z e t o n d e r w i j s d i n g v a n l e e s e n s p e l l i n g z w a k k e l e e r l i n g e n s i g n a l e r e n e n d i a g n o s t i s e r e n k u n n e n v o l i n h a a r l e z i n g v e r t e l t z e h o e z e o n d e r z o e k t g e n s h a a r g r o t e n d e e l s d o o r g e s p e c i a l i s e e r d e w e l k e s p e l l i n g s s t r a t e g i e i e m a n d o v e r w e g e n d l e e r k r a c h t e n e n o f r e m e d i a l t e a c h e r s g e d a a n h a n t e e r t z w a k k e s p e l l e r s b l i j k e n v a a k e e n w o r d e n i n d e p r a k t i j k b l i j k t e c h t e r

dat bij veel voorkeurstrategie te hanteren sommigen leerkrachten hiervoor de kennis ontbreekt in passen overwegend een fonologische strategie situaties waarbij het de vraag is of psycho toe terwijl anderen de voorkeur geven aan diagnostisch onderzoek noodzakelijk is zal in regel of woordbeeldstrategie wanneer kley ieder geval een specialist ingeroepen moeten nen een strategieprofiel heeft vastgesteld waar worden deze situaties kunnen zijn wanneer in staat welke strategieen in welke mate ge er ernstige lees en of spellingsproblemen bruikt en beheerst worden gaat ze na welke blijken wanneer aangeboden remediale hulp strategieen verder ontwikkeld of blijvend niet aanslaat wanneer er hardnekkige proble gestimuleerd moeten worden men met vreemde talen zijn en of wanneer ondanks het feit dat het vaststellen van een zich gedrags en of emotionele problemen spellingstrategie profiel veel tijd vergt levert voordoen het uiteindelijk toch een tijdsbesparing op bij een psycho diagnostisch onderzoek volgens kleynen het wordt helderder waar en wordt nagegaan wat de oorzaak is van de pro in welke mate fouten gemaakt worden voordat blemen en waarom remediale hulp niet werkt er een handlingsplan wordt opgesteld daar de intelligentie taalontwikkeling lees en bij is het uiteindelijke doel een betere onder spellingsproblemen en persoonlijkheid wor bouwung te verkrijgen van de verschillende den onderzocht daarnaast wordt een recon typen dyslexie structie van de voorgeschiedenis gemaakt waarbij onder andere gekeken wordt naar de a j van berkel is oorspronkelijk docente frans algemene ontwikkeling schoolgeschiedenis en engels in de praktijk blijkt dat bij de vreem ziekten en erfelijkheid de talen niet systematisch aandacht wordt be volgens bron is het belangrijk dat eventuele steed aan het leren van de spelling waarschiyn dyslexie geconstateerd wordt omdat het een lijk leren veel leerlingen de spelling van een handicap is die begeleiding nodig heeft voor vreemde taal door inprenting leerlingen met een leerling is het van belang om te weten wat spellingsmoeilijkheden vergeten deze inge de oorzaak is van zijn problemen prente woorden snel zij zouden geholpen ook geeft bron in haar lezing aan wat do kunnen worden als ze zich bewust zijn van centen in het algemeen zouden kunnen doen de systematiek en de spellingsmoeilijkheid op de hoogte zijn van de problemen leerstof docenten zouden deze leerlingen strategieen structureren extra aandacht geven bij leesop kunnen aanreiken om met spellingsproblemen drachten feedback geven op gemaakt werk en om te gaan geen spelfouten aanstrepen in andere opdrach 272 moer 1992 7 ten dan spellingsopdrachten daarnaast moet is wel dat er meer fouten worden gemaakt ken de school een beleid ontwikkelen waarin de merkend voor het gebruik van strategieen van organisatie ten aanzien van signaleren diag de linker hemisfeer nostiseren remedieren en behandelen is gere geld de remedial teacher en de orthopeda r yap verbonden aan de sectie pedagogiek goog moeten hierin een vaste plaats krijgen van de vrije universiteit in amsterdam doet volgens bron onderzoek naar computergestuurde remedie ring van dyslectici het doel van deze reme f buijs tolsma is verbonden aan de sectie leer diering is het efficiënter maken van het stoornissen van de vakgroep pedagogiek in woordverwerkingsysteem bij zeer zwakke le utrecht zij is bezig met een onderzoek naar zers dit gebeurt door het steeds sneller aan de invloed van leraargedrag op taakgedrag van bieden van subwoordeenheden die een lezer leerlingen die

moeite hebben met het bereiken moet herkennen bij voorbeeld ze uit het van leerdoelen de kern van het onderzoek be woord deze het aanbieden gebeurt auditief staat uit het ontwikkelen van een afstemmings visueel of in een combinatie van beide de le strategie voor leerkrachten zer moet na de aanbieding van een subwoord deze strategie is bedoeld om de instructie eenheid en een vraag op een ja nee knop van leerkrachten aan zwakke leerlingen te ver drukken waarna de lezer kan zien of het goed beteren in het basis en speciaal onderwijs is of fout is gedaan het onderzoek wordt ge gebleken dat leerlingen die begeleiding krij daan met kinderen die gemiddeld io jaar oud gen volgens de afstemmingsstrategie betere zijn en een leesachterstand van minstens twee resultaten verkrijgen momenteel wordt on jaar hebben derzocht in hoeverre dat voor het voortgezet de conclusies zijn dat op alle taken vooruit onderwijs geldt gang wordt geboekt behalve op de taken met pseudo woorden de vooruitgang geldt alleen b asis e n s peciaal ond e rwij s als er op alle aspecten van woordkennis ge traird wordt het programma kan gebruikt in deze para l lelsessie worden drie onderzoeken worden in het leesonderwijs en heeft als voor gepresenteerd waarvan ik er twee kort hier deel dat kinderen er individueel mee aan de onder zal weergeven slag kunnen het eist naast snelheid ook nauwkeurigheid van de gebruikers g spyer verbonden aan de vakgroep kinder en jeugdpsychologie van de vrije universiteit pra kt isc h nu t in amsterdam doet onderzoek naar behande lingen vanuit neuropsychologisch perspectief tijdens een lezing van a van der leij werk ze gaat uit van het balansmodel van bakker zaam bij de sectie speciale pedagogiek aan de bakker heeft twee soorten behandelingen vrije universiteit in amsterdam over het ontwikkeld de hemisfeer specifieke behande computerprogramma cornl werd vanuit het ling en de hemisfeer alluderende behandeling publiek de vraag gesteld wanneer dit compu spyer gaat in haar lezing in op de hemisfeer terprogramma waar de vragensteller al in specifieke behandeling dit houdt in dat de meerdere presentaties op vorige conferenties behandeling gericht is op het activeren van de naar had horen verwijzen op de markt zou zwakkere hemisfeer daarbij onderzoekt ze verschijnen het antwoord daarop luidde dat ook onderzoek of het farmaceutische medicijn dit nog wel enige tijd zou kunnen duren en dat piracitam eventueel in combinatie met de he het hier een wetenschappelijk project betrof misfeer specifieke therapieen resultaat heeft dat niet zozeer een commercieel doel had het lijkt erop dat het geïsoleerd gebruik van na deze vraag en de zoveelste met ingewik dit medicijn niet zinvol is maar in combinatie kelde schema s op sheets begeleide presentatie met een therapie wel effect heeft over opzet uitvoering en uitkomsten van een spyer kan slechts zeer voorlopige resultaten onderzoek vroeg ik mij af wat het praktisch geven waaruit blijkt dat de leessnelheid van nut voor niet wetenschappers van deze r dyslectici iets omhoog is gegaan het gevolg conferentie de subtitel van deze conferenti e 1992 7 moer 2 73 gaf aan dat de aandacht op de conferentie uit het p type dyslexie is de overgang naar de ging naar diagnostiek behandeling en onder strategieen van de linkerhemisfeer niet ge zoek de tweede helft van de doelstelling een maakt dit uit zich in het blijvend spellend bijdrage leveren aan de verbetering van de lezen het maken van tijdconsumerende fou hulpverlening en de brede doelgroep van de ten haperingen herhalingen en het zeer conferentie waaronder veel

ouders en docen nauwkeurig lezen dyslectici zijn dan blijven ten deed me vermoeden dat er naast presentaties in het gebruik maken van strategieën ties over onderzoek ook praktische informatie van de rechterhemisfeer bij het l type dyslexie zou komen voor aankomende leerkrachten in is daarentegen de overgang naar de linker het basis en voortgezet onderwijs persoonlijk hemisfeer te snel gemaakt dyslectici hebben miste ik dit aspect op deze conferentie als zich dan de strategieën van de rechterhemisfeer niet wetenschapper vond ik de uitvoerige niet eigen gemaakt en gebruiken uitsluitend de presentaties over onderzoek soms te vergaand strategieën van de linkerhemisfeer dit uit zich dit alles neemt niet weg dat het een indruk in snel lezen substantieve fouten weglating wekkende conferentie was waar me duidelijk geen toevoegingen en radend lezen is geworden welk een groot probleem dyslexie de meerderheid van de dyslectici kan on is voor dyslectici zelf ouders gespecialiseerd derverdeeld worden in deze twee typen dys de leerkrachten en de wetenschap een conferentie het model is daarom bruikbaar om er rentie waardoor ik op de hoogte raakte van behandelingen mee af te stemmen ontwikkelingen op orthodidactisch neurologisch en neuropsychologisch terrein maar ook van de ervaringen van ouders met dyslectische kinderen een ouder verzekerde me dat leerkrachten on dankshun onkunde veel zouden kunnen doen voor dyslectici daarom de volgende keer mis schien een meer praktische conferentie voor niet wetenschappers note n de stichting international dyslexia association bestaat uit twee nationale en twee internationale organisaties dit zijn de european dyslexia association eda een overkoepelende beweging van Europese ouderverenigingen de international academy for research in learning disabilities iarld de stichting dyslexie en de oudervereniging balans bij de meeste mensen is de linker hersenhelft hemisfeer gespecialiseerd in taal en de rechter in visueel ruimtelijke taken bakker neemt aan dat in de vroege taalontwikkeling een kind voornamelijk de rechterhemisfeer en bijbehorende strategieën gebruikt bij de overgang van aanvankelijk naar meer gevorderd lezen op zeven a achtjarige leeftijd zal het meer de linkerhemisfeer plus bijbehorende strategieën gaan gebruiken bij dyslectici zou de overgang van de rechterhemisfeer naar de linkerhemisfeer niet goed verlopen bakker onderscheidt twee typen dyslexie bij 274 moer 1992 7